

Asia: VN/33836/2025

## **Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää perusteltuna, että kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) järjestämistehtävä saatetaan viranomaisvalvonnan piiriin. Muutos selkeyttää kokonaisuutta ja vahvistaa väestön hyvinvoinnin edistämisen systemaattista seuranta.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että valvontavastuu tulee määrittää yksiselitteisesti valvontaviranomaiselle. Hyvinvointialueiden järjestämisvastuuta ei tule laajentaa kuntien toiminnan valvontaan, eikä sääntely saa asettaa kuntia alisteiseen asemaan suhteessa hyvinvointialueeseen.

Lisäksi on tärkeää varmistaa, että valvonnan toteutus ei lisää kunnille tai hyvinvointialueille kohtuutonta hallinnollista taakkaa ja että yhdyspintatyö säilyy aidosti yhteistyöhön perustuvana.

#### **Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää ehdotettua täsmennystä lähtökohtaisesti kannatettavana, erityisesti siltä osin, että pelkkä ympärivuorokautisuus ei määritä palvelua vaativaksi sosiaalihuolloksi.

Määritelmä kaipa edelleen täsmentämistä. Nykyinen muotoilu jättää tulkinnanvaraiseksi, millä konkreettisilla kriteereillä palveluyksikkö kuuluu soveltamisalaan. Sääntelyn selkeys ja ennakoitavuus edellyttävät, että määrittelyä täsmennetään joko lain tasolla tai perusteluissa siten, että sekä palvelunjärjestäjät että valvontaviranomaiset voivat soveltaa sitä yhdenmukaisesti.

**Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää sääntelyn täsmentämistä perusteltuna asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä palvelujen yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Sääntelyä tulisi täydentää siten, että palveluntuottajalla on velvollisuus myös osoittaa henkilöstön kielitaidon riittävyys luotettavalla tavalla, esim. näyttöön perustuvalla suullisella ja kirjallisella taidolla.

Lisäksi vastuunjako tulisi selkeyttää siten, että kielitaitovaatimusten toteutumisen vastuu tulee olla työnantajalla, mukaan lukien henkilöstövuokrausyritykset, eikä hyvinvointialueella järjestäjänä.

Sääntelyn toimeenpanossa tulee huomioida myös henkilöstön saatavuushaasteet ja varmistaa, että velvoitteet ovat käytännössä toteuttamiskelpoisia.

**Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa velvoitteidenhoitoselvityksen käyttöalan laajentamista. Mahdollisuus tarkastella myös palveluntuottajiin kytkeytyviä toimijoita vahvistaa järjestäjän edellytyksiä arvioida palveluntuottajien luotettavuutta ja hallita sopimusriskejä.

Muutos tukee harmaan talouden torjuntaa ja edistää vastuullisten hankintojen toteutumista. Samalla on tärkeää varmistaa, että selvitysten käyttö on oikeasuhtaista ja hallinnollisesti sujuvaa.

**Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista (Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien täsmentämistä ja laajentamista erittäin tarpeellisenä. Muutokset vahvistavat järjestäjän tosiasiallisia mahdollisuuksia toteuttaa omavalvontaa ja varmistaa palvelujen lainmukaisuus.

Lastensuojelun valvontavastuu ja toimivaltuudet tulee säätää kokonaisuutena selkeästi ja johdonmukaisesti eri lakien välillä. Sääntely ei saa jäädä tulkinnanvaraiseksi eri hyvinvointialueiden välillä.

**Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Omavalvonnan raportointi)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää raportointivälin harventamista perusteltuna. Muutos keventää hallinnollista taakkaa ja mahdollistaa raportoinnin integroinnin muuhun toiminnan ja talouden seurantaan.

Sääntelyä tulee täsmentää erityisesti muutosten julkaisemista koskevan vaatimuksen osalta. On tarpeen varmistaa, että velvoite on toteutettavissa tarkoituksenmukaisesti esimerkiksi julkaisemalla päivitetty omavalvontasuunnitelma kokonaisuutena.

Edellytyksenä on, että omavalvonnan reaaliaikainen seuranta ja riskienhallinta säilyvät toimivina, eikä raportointivälin muutos heikennä kykyä tunnistaa ja käsitellä poikkeamia viivytyksettä.

**Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista  
(Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa muutosta, joka mahdollistaa rikostaustan selvittämisen vuokratyöntekijöiltä myös iäkkäiden ja vammaisten palveluissa. Muutos vahvistaa asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä yhdenmukaistaa käytäntöjä ja varmistaa yhdenvertaisen kohtelun eri työntekijäryhmien välillä.

Sääntelyn tulee kuitenkin selkeästi määrittää vastuunjako henkilöstövuokrausyrityksen ja palvelunjärjestäjän välillä, jotta menettely on käytännössä sujuva ja oikeusturva toteutuu.

Muutos selkeyttää nykytilannetta ja tukee myös hankintojen toteuttamista, kun vaatimukset voidaan asettaa yhtenäisesti kaikille toimijoille.

**Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista  
(Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tiedonsaantioikeuksien laajentamista perusteltuna. Laajennukset eri viranomaisiin ja toimijoihin parantavat valvonnan vaikuttavuutta ja mahdollistavat kokonaisvaltaisemman riskien arvioinnin.

**Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aseman, tehtävien ja rahoituksen vakiinnuttamista. Keskitetylle asiantuntijatoiminnolle on pysyvä valtakunnallinen tarve, ja se tukee yhtenäisten toimintamallien, tietopohjan ja ohjeistusten kehittämistä sekä turvallisuuden vaikuttavaa johtamista.

Hyvinvointialueiden näkökulmasta keskeistä on, että toiminta tuottaa konkreettista ja käyttöönotettavaa tukea ja suosituksia, kuten yhtenäisiä mittareita, tietorakenteita, vertailukelpoista tietoa sekä näyttöön perustuvia toimintamalleja, jotka integroituvat suoraan omavalvontaan, riskienhallintaan ja palvelujen järjestämiseen.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että rahoitus ei saa heikentää hyvinvointialueiden rahoituspohjaa, vaan sen tulee turvata sekä kansalliset tehtävät että alueiden lakisääteisten velvoitteiden hoitaminen. Lisäksi ohjauksen ja roolien tulee olla selkeitä suhteessa muihin kansallisiin toimijoihin, jotta vältetään päällekkäisyys ja varmistetaan yhtenäinen ohjaus.

Kansallisen yhteistyön vahvistaminen on kannatettavaa, mutta sen vaikutukset hyvinvointialueiden resursseihin ja hallinnolliseen kuormitukseen tulee huomioida. Alueiden asiantuntijapanos tulee tunnistaa ja huomioida rahoituksessa ja ohjauksessa siten, ettei osallistuminen vaaranna perustehtävien hoitamista.

Kokonaisuutena Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää sääntelyä perusteltuna, mutta korostaa rahoituksen riittävyyden, ohjauksen selkeyden ja toimeenpanon käytännön toteutettavuuden varmistamista.

### **Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista**

Keusote pitää siirtymäaikojen jatkamista perusteltuna toiminnan jatkuvuuden ja uudistusten hallitun toimeenpanon varmistamiseksi. Erityisesti rekisteröintimenettelyjen vakiinnuttaminen edellyttää riittäviä ja realistisia siirtymäaikoja.

Siirtymäjärjestelyjen tulee mahdollistaa muutosten toteuttaminen ilman palvelutuotannon häiriöitä sekä tukea yhdenmukaisten käytäntöjen kehittymistä valtakunnallisesti.

### **Muut kommenttinne esitysluonnoksesta**

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tärkeänä, että omavalvonnan, riskienhallinnan ja sopimusvalvonnan yhteensovittamista kehitetään edelleen kokonaisuutena, jotta valvonta tukee mahdollisimman tehokkaasti palvelujen laatua ja turvallisuutta.

Lisäksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialue näkee tarpeellisena tietojohdamisen vahvistamisen sekä yhtenäisten tietorakenteiden kehittämisen, mikä edistää tiedon vertailtavuutta ja hyödyntämistä johtamisessa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää lisäksi tärkeänä, että lakimuutosten vaikutuksia seurataan systemaattisesti erityisesti asiakas- ja potilasturvallisuuden, hallinnollisen kuormituksen sekä valvonnan vaikuttavuuden näkökulmista.

Immonen Minna  
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue